

Tunnista työstressi – etsi ratkaisu ongelmaan. Lyhytohjeet työpaikalle.

Asiantuntija Tarja Rätty

Työturvallisuuskeskus TTK

Hyödyllinen ja haitallinen stressi

- Stressi on normaali reaktio,
  - joka pitää ihmisen hengissä vaaran uhatessa ja
  - joka saa asioita aikaan.
- Stressi on haitallista, kun
  - tila koetaan liian usein tai pitkään tai
  - palautuminen stressistä on puutteellista
- Terveyshaitat johtuvat siitä, että elimistö on jatkuvassa valppaustilassa
  - energiaa ei riitä elimistön palautumiseen, vastustuskyvyn ylläpitämiseen ja solujen uusiutumiseen

Haitallisesta stressistä voivat kertoa seuraavat asiat:

- Työntekijän työkäyttäytymisessä ilmenee muutos huonompaan
- Työntekijän motivaatio, tuloksellisuus tai työn laatu on alkanut heikentyä
- Työtoverit ovat huolestuneet työntekijästä tai valittavat hänestä
- Työntekijällä on ongelmia sitoutua työaikoihin
- Työntekijän työkyky ei vastaa työn vaatimuksia tai huomataan työkyvyn laskua, esimerkiksi keskittymis- tai tarkkaavaisuusongelmia
- Työntekijöillä ilmenee konflikteja

Eri ihmiset reagoivat stressiin eri tavoin

- Stressinsietokykyyn vaikuttavat yksilölliset ominaisuudet
  - Peritty temperamentti ja persoonallisuus
  - Uusien tilanteiden synnyttämät kokemukset
    - miten kokee voivansa vaikuttaa stressaaviin tilanteisiin
    - heikko epävarmuuden sietokyky
  - Muilta saatu tuki
  - Stressin sopivuus olosuhteisiin sekä sopeutumiskeinoihin nähden
  - Elämäntavat

Hyvä muistaa stressistä

- Haitallista työperäistä stressiä voi ilmetä missä tahansa työpaikassa
- Stressi voi vaikuttaa haitallisesti keneen tahansa työntekijään yrityksen koosta, toiminta-alueesta ja työsopimuksen tai työsuhteen muodosta riippumatta
- Työpaikalla on tärkeää tunnistaa haitallisen työperäisen stressin merkit

Pysähdy ja arvioi oma tilanteesi

Haitallisen stressin oireita

- Unettomuus, vatsaongelmat, rytmihäiriöt, painonmuutokset, ärtyisyys, keskittymiskyvyttömyys

STOP, oireet ovat jo vakavat!

Kerro tilanteestasi esimiehellesi ja työsuojeluvaltuutetulle. Ota yhteyttä myös työterveyshuoltoon.

Hälytys, oireita jo nähtävillä!

Pysähdy ja mieti asioiden tärkeysjärjestystä sekä työtapojesi järkevyyttä. Lepää ja rentoudu.

Jatka, ylläpidä tämä tila ja huolehdi riittävästä palautumisesta.

Työnantajan velvollisuudet kuormituksen hallinnassa

Työnantajan on toimittava ennakolta

- Työnantajan on jatkuvasti tarkkailtava työympäristöä, työyhteisön tilaa, työtapojen turvallisuutta sekä toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia
  - Vaarojen ja kuormitustekijöiden selvittäminen sekä toimenpiteet kuormituksen alentamiseen
  - Töiden ja työmenetelmien suunnittelu
  - Työntekijöiden perehdyttäminen kuormitustilanteiden välttämiseen
  - Esimiesten osaamisen varmistaminen kuormitustilanteiden selvittämisessä

Esimiehen on puututtava kuormitustilanteisiin tiedon saatuaan

- Selvitettävä kuormituksen aiheuttajat
  - Määriteltävä toimenpiteitä
  - Seurattava tilannetta
- } Yhteistyö
työterveyshuollon
kanssa

Varhaisen välittämisen malli yhtenäisten toimintatapojen pohjaksi

Esimies – ota asia puheeksi

- Perehdy oman työpaikkasi varhaisen tuen malliin ja toimi sen mukaan
- Toimi näin, mikäli mallia ei ole
  - Kerro huolesi työntekijän jaksamisesta. Varaa keskusteluun aikaa ja rauhallinen tila.
  - Kysy mikä työssä on pielessä ja mikä auttaisi asiassa. Osoita että välität.
  - Älä yritä tehdä ”diagnoosia”, vaan kysykää tarvittaessa yhdessä apua työterveyshuolloilta.
  - Tee joku työnjohdollinen ratkaisu asiaan heti, kun tiedät mikä poistaa ongelman. Näytä teoillasi, että yrität tosissasi parantaa tilannetta.
  - Seuraa tuleeko työntekijän asiat ja olo kuntoon.
  - Tarkista onko muillakin samanlaisia jaksamisongelmia.

Toimenpiteitä kuormitustilanteissa

Työkuormituksen keventämiseen liittyviä toimenpiteitä voivat olla:

- Työmäärään ja kiireeseen puuttuminen
- Töiden priorisointi ja työnjaosta sopiminen
- Työtehtävien ja työtapojen muuttaminen
- Olennaisuuteen keskittyminen sekä tehokkaiden työtapojen omaksuminen
- Työnohjaus ja koulutus
- Työtehtävien mielenkiintoisuuden arvioiminen
- Työn itsenäisyys vs. tuen tarve
- Selkeät roolit ja vastuut
- Työn keventäminen
- Työaikojen joustot ja joustavat tavat tehdä työtä
- Työyhteisön pelisäännöistä sopiminen ja niiden tarkistaminen

Varhaisen tuen malli ja työstressi

- Työpaikalla on hyvä olla ohjeet stressitilanteissa toimimiseen. Ohjeet voidaan kirjata varhaisen tuen malliin:
  - Milloin ja miten asia otetaan esille? Miten asiaa käsitellään työpaikalla?
  - Miten asiaa selvitetään? Kuka selvittää? Miten arvioidaan?
  - Miten ratkaistaan ja seurataan toimenpiteiden riittävyttä?
- Eri toimijoiden roolit
  - Mikä on työntekijän rooli ja vastuu asiassa?
  - Miten esimies toimii asiassa?
  - Mitkä ovat työsuojeluhenkilöstön, luottamusmiehen tai henkilöstöhallinnon roolit?
  - Milloin ja miten voi olla yhteydessä työterveyshuoltoon? Millaisia ovat työterveyshuollon toimenpiteet?

Ota yhteyttä!

Työturvallisuuskeskus TTK

Asiantuntija Tarja Rätty

tarja.ratty@ttk.fi

M. 040 840 2787

Lisätietoja:

www.ttk.fi

www.sykettatyohon.fi